

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 19 november 2009
Ons kenmerk 47/5.8/2009004973
Behandeld door: Willem Huizing (0592) 365807
Onderwerp: Motie energietoevoerwetgeving ('Einspeizegesetz')

Geachte voorzitter/leden,

In uw vergadering van 22 april 2009, tijdens de behandeling van het Actieplan Klimaat en Energie 2009, is de motie "Energietoevoerwetgeving (Einspeizegesetz)" aanvaard (motie M4). De tekst van de motie is aan deze brief gehecht.

Kortweg verzoekt u ons college op een drietal onderdelen actie te ontplooiën.

- Een vergelijking te maken van het Duitse systeem met het bestaande en in ontwerp aangepaste Nederlandse systeem voor invoer van elektriciteit op het elektriciteitsnetwerk.
- Initiatieven voorbereiden die zich richten op voorrang van duurzame energie boven 'grijze' energie en die er voor zorgen dat groene energie vrijelijk kan worden geleverd aan het netwerk.
- Het Ministerie van EZ bewegen versneld over te gaan ook een vorm van "feed in"-wetgeving aan de Tweede Kamer voor te leggen.

De vergelijking

De onder het eerste punt gevraagde vergelijking hebben wij laten uitvoeren door een ter zake kundig adviesbureau. De vergelijking is uitgevoerd voor een veertigtal aspecten. Bij de uitvoering is de onderzoeker betrokken die eerder, in opdracht van het Ministerie van EZ, een vergelijking heeft gemaakt tussen het Duitse, Nederlandse en Spaanse systeem voor energie-invoer. De uitkomsten zijn opgenomen in bijlage A.

Voorrang duurzame energie

Het regelen van voorrang voor duurzame energie boven 'grijze' energie, waarop het tweede punt van de motie zich richt, is een bevoegdheid van de minister van EZ. Zij is momenteel bezig daarvoor een regeling op te nemen in een nieuwe Wet voorrang voor duurzaam (Wvvd). Overigens verplicht ook een richtlijn van de EU de minister om zo'n regeling op te stellen. Omdat vooralsnog het tekort aan transportcapaciteit voor elektriciteit niet kan worden opgelost met fysieke maatregelen, wordt in de Wvvd de voorrangsregeling gecombineerd met een regeling voor congestiemanagement.

De verwachting is dat deze wet op zijn vroegst medio 2011 in werking zal treden. Vanaf dat moment heeft groene energie daadwerkelijk voorrang op het net.

Wij hebben de indruk dat de minister de noodzaak en het belang van een voorrangsregeling, in samenhang met een oplossing voor de congestieproblematiek, voldoende onderkent. Vanzelfsprekend houden wij een vinger aan de pols, met name in het kader van de uitvoering van de klimaatafspraken tussen de gezamenlijke provincies en de rijksoverheid en tussen de noordelijke provincies en de rijksoverheid. Ook wij vinden dat een voorrangsregeling essentieel is voor een substantieel aandeel duurzame energie.

Stimuleringsregeling Duurzame Energie en 'Einspeizegesetz'

Het ten derde genoemde punt in de motie betreft in feite de Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE): het Nederlandse 'feed-in'-equivalent van de Duitse 'Einspeizegesetz'. Ook hiervoor is de minister van EZ het bevoegd gezag. Zij heeft aangekondigd de SDE te willen aanpassen.

In de Miljoenennota 2010 staat hierover vermeld dat de SDE robuuster en ruimer gefinancierd gaat worden, maar het huidige sturingsmechanisme gehandhaafd blijft: budgettering door middel van plafonds en een gesloten einde karakter. De nu bekende aanpassingen zijn meegenomen in de vergelijking in bijlage A.

De Nederlandse SDE in de nieuwe opzet lijkt ons gedegen en zorgvuldig van opzet en de verschillen met het Duitse systeem worden steeds kleiner. Slechte ervaringen met de uitvoering van de voorganger van de SDE (de MEP-regeling), die plotsklaps werd beëindigd, heeft het vertrouwen van potentiële investeerders ondermijnd. In combinatie met ontoereikende budgetten kan dit in de praktijk leiden tot een toch niet optimaal functionerende regeling. Daarom blijven wij ons inzetten voor voldoende budgetten, waarbij ook ruimte wordt geboden aan innovatie, met langjarige continuïteit. Blijft de vraag wat wij als provincie, naast de lobby bij de rijksoverheid, zelf kunnen ondernemen, aanvullend op de SDE-regeling.

De provinciale rol

Om daar meer inzicht in te krijgen hebben wij een (ambtelijk) rondetafelgesprek georganiseerd met enkele landelijke deskundigen en een vertegenwoordiger van Energy Valley. Uit dat gesprek kwamen twee hoofdlijnen naar voren: actief lobbyen en zelf activiteiten ontplooien. De uitkomsten zijn ter informatie bijgevoegd onder bijlage B.

De onder "lobby" opgenomen adviezen nemen wij mee in onze contacten met de rijksoverheid in het kader van de uitvoering van eerder genoemde klimaatafspraken.

Onder "zelf activiteiten ontplooien": komt vooral het advies naar voren om je als provincie Drenthe te richten op het ondersteunen van initiatieven voor duurzame energieproductie die passen in en aansluiten op de Drentse leefomgeving, maar minder goed aansluiten op landelijke subsidieregelingen. Dit kan door initiatieven te verbinden en te combineren, om zodoende meer volume te creëren, en door belangwekkende kleinschalige initiatieven te ondersteunen die landelijk de boot missen.

Dit betreft bijvoorbeeld de meer kleinschalige vormen van duurzame energieproductie (zoals groen gas uit biomassa), die vanwege een kleiner vermogen niet de primaire focus zijn van landelijke subsidieregelingen. Deze kunnen echter goed inpasbaar zijn in de Drentse leefomgeving en ook mogelijkheden bieden voor het 'socialiseren' van de energieproductie. Met de term 'socialiseren' bedoelen we dat verbindingen (waaronder financiële participatie en 'smart grids') tussen energieproductie en -consumptie op lokale schaal de acceptatie, bewustwording en kwaliteit van duurzame energie verbeteren.

Wij kunnen ons vinden in deze adviezen en constateren tegelijk dat wij in lopende trajecten daar ook al aan werken of studie naar verrichten. Een voorbeeld van ondersteuning door de provincie dat zich in de fase van besluitvorming bevindt, betreft het subsidiëren van de voorbereidingskosten van niet-gehonoreerde subsidieaanvragen voor groen gas uit de SDE. Dit om te voorkomen dat uit angst voor afwijzing er geen investeringen meer worden gedaan in het opstellen van subsidieaanvragen. Een ander voorbeeld betreft het inventariseren en wegnemen van praktische problemen bij samenwerking tussen ondernemingen bij een gezamenlijk energieproject. Ook het verbinden van aanbieders van biomassa om volumegroei te bewerkstelligen en het communiceren over lopende projecten passen hierin.

Advies

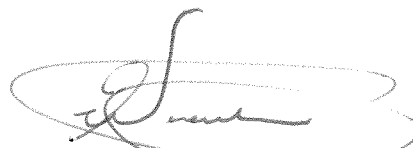
De vergelijking tussen het Duitse systeem van 'Einspeizegesetz' en het bestaande en in ontwerp aangepaste Nederlandse systeem van SDE, voor de invoer van elektriciteit op het elektriciteitsnetwerk, voor kennisgeving aannemen.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
ga.coll.

Motie Energie Toevoerwetgeving (Einspeisegesetz)

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 22 april 2009

Kennis genomen hebbende van;

- dat de provincie Drenthe zich wil profileren als (inter)nationaal sleutelgebied op het gebied van energie. *
- de provincie gebaat is bij het verkrijgen en vasthouden van marktpartijen bij de projecten klimaat en energie, **
- vergunninghouders nu al de plicht hebben van afname groene elektriciteit van afnemers tot een hoofdzekering van 3x80 Amp., ***

Constaterende dat;

- er wetgeving nodig is om de ruimte voor groene energie te vergroten en
- dat Duitsland zeer succesvol blijkt te zijn door haar Einspeisegesetz welke elke groene leverancier op het hoofdnetwerk toelaat, ****
- reeds 10 Europese landen een dergelijke Einspeisegesetz ingevoerd hebben op basis van de aangenomen EU Richtlijn,
- de provincie projecten is gestart, waarvan het succes afhankelijk is van de ruimte binnen nationale wetgeving en provinciale verordeningen,
- groene energie in Drenthe nieuwe kansen biedt voor groei van innovatieve werkgelegenheid, met namen in de zonnecellen sector.

Verzoeken het college;

- Te onderzoeken wat de plussen en minnen zijn van de voordelen en nadelen van bestaande regelingen (zoals de SDE regeling) als die omgevormd worden tot een nieuwe "Feed in" regeling (wetsontwerp tweede kamer in voorbereiding),
- Initiatieven voor te bereiden, volgens het principe van de EU richtlijn dat duurzame energie altijd voorrang moet hebben op grijze energie en dat groene energie vrijelijk aan het elektriciteitsnetwerk (zowel hoofd- als regio netwerk) geleverd kan worden zonder onnodige beperkingen en extra kosten,
- het ministerie met die initiatieven te bewegen versneld over te gaan nu ook in Nederland een vorm van "Feed in" wet met spoed aan de 2^e kamer voor te leggen.

Ondergetekende,

Renee Westerhof

SP Drenthe

Verwijzingen:

- * Komt uit nota energiebeleid 2006-2010 (Energiek Drenthe 3-11-2005).
- ** Overzicht projecten "Klimaat en Energie" OGB 14 jan. 2009.
- *** Electriciteitswet 1998 art. 5, 95a en art.95c, derde lid, artikel 1, lid 1, sub u.
Besluit nr. 102252-1 Nederlandse Mededingingsautoriteit (terugleververgoedingen).
Algemene wet bestuursrecht art. 4:81
- **** Productie stijging van 100 megawat in 2000 naar 3000 megawat in 2006.

Bijlage A

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de verschillende regelingen.

De regelingen zijn:

- Nederland (SDE): de huidige SDE-regeling
- Duitsland (EEG): de Duitse regeling
- NL alternatief (feed-in SDE): de nieuwe SDE-regeling.

Onder laatstgenoemde regeling zijn alleen veranderingen vermeld of opvallende 'niet-veranderingen'.

Onderwerp	Nederland (SDE)	Duitsland (EEG)	NL alternatief (feed-in SDE)
Verantwoordelijk Ministerie	Economische Zaken	Milieu	
Nationale EU-doelstelling 2010	9%	12,50%	
Ambitie 2020	20%	25-30%	
Doel regeling	Stimulering productievolume	Werkgelegenheid, voorzieningszekerheid en verduur-zaming	
Uitgangspunt	Compenseren onrendabele top en langetermijnzekerheid voor investeerders ¹	Langetermijnzekerheid, welke vergoeding wanneer	
Subsidievorm/systeem	Premie ² (afhankelijk van de elektriciteitsprijs)	Tarief ³	Premie (verandert niet!)
Hoogte vergoeding	Bepaald aan de hand van geraamde productiekosten	Degressief: tarieven voor nieuwe projecten zijn ieder jaar lager	
Looptijd projecten	12-15 jaar	20 jaar	
Financiering van het beleid	Algemene middelen	Consument	Consument
Budgetmaximum	Ja	Nee	Ja (verandert niet)

¹ NB veelgehoorde kritiek op de SDE-regeling is juist dat het *geen* langetermijnzekerheid voor investeerders biedt.

² Premie: bonus boven op de marktprijs voor grijze elektriciteit.

³ Tarief: vaste prijs voor groene elektriciteit.

Stabiliteit beleid	Regeling (jaarlijks bij te stellen)	Wet	
Herzieningsfrequentie tarieven (jaar)	1	4	
Herzieningsvertraging tarieven (jaar)	2	0	
Degressieve tarieven	Nee	Ja	
Technologiën		GEEN bij- en meestook biomassa	
Biomassa bij- en meestook	Ja	Nee	
AVI	Ja	Nee	
Categorieën techniek/ brandstof	Ja	Ja	
Onderscheid naar consumptie	Nee	Laag tarief voor grootverbruikers	
Categorieën installatiegrootte	Ja	Ja	
Stapsgewijze tarieven	Ja: vollast-uren methode (wind), rendementafhankelijk (AVI; geen stimulans voor efficiëntie)	Ja: hoog en laagtarief (wind)	
Locatieafhankelijk voor wind	Ja	Ja	
Aanvullende prikkels binnen SDE of Eeg	Nee	Ja	
Aanvullende maatregelen	Energie-investeringsaftrek	Geen generieke aanvullende stimulering	
Innovatiepremie	Nee	Ja	Nee (verandert niet)
Afnameverplichting netbeheerder	Nee	Ja	Nee (verandert niet)
Kosten van netaansluiting (shallow)	Ondernemer	Ondernemer	
Kosten van netverzwaring (deep)	Netbeheerder	Netbeheerder	
Onbalanskosten	Ondernemer	Netbeheerder	

Fiscale stimulering	Energie-investeringsaftrek (EIA) + VAMIL	Verschillende fiscale maatregelen	
Gunstige leningen	Groenfinancierien ⁴	KfW Förderbank	
Aanvullend regionaal beleid	Ja	Ja	
Transparantie kosten groene stroom	Duidelijk ge-oormerkt (via SenterNovem)	Minder duidelijk (met name over head) ⁵	
Verhandeling elektriciteit	Op de markt	Buiten de markt	Op de markt (verandert niet)
Markt	In lijn met liberalisering energiemarkt	Hernieuwbare energie buiten de elektriciteitsmarkt	
Uitvoering beleid	(Rijks)overheid	Marktpartijen	
Problemen	Stop-go-beleid ⁶	Rol toezichthouder	Onzekerheid door loting en plafond
Zekerheid	Er is een risico voor de ondernemer bij lage elektriciteitsprijzen	Afnametarief staat vast --> meer zekerheid voor ondernemers	
Financiering onderneming	Meer rente en minder gunstige financieringsvoorwaarden	Gunstige financieringsvoorwaarden en leningen tot 100%	
Opbrengst	Elektriciteitsprijs + subsidie	Vast tarief	Elektriciteitsprijs + subsidie

⁴ Een project moet "innovatief" zijn om in aanmerking te komen.

⁵ De administratieve last ligt bij de elektriciteitsbedrijven en er is kritiek op de transparantie met betrekking tot de gemaakte overheadkosten.

⁶ "Nederland heeft een stop-go beleid. De regering financiert een initiatief, dus moet er budget komen, maar als het subsidiepotje leeg is, stopt het.

Daarnaast wisselt het beleid als er een nieuw kabinet komt, het ontbreekt aan visie voor de lange termijn." Prof dr HC Moll in UK 11 | 13 november 2008 | Jaargang 38.

Bijlage B

Aanbevelingen aan de provincie Drenthe

De invloed van de provincies op nationaal beleid is beperkt. Toch zijn er voor de provincies wel degelijk mogelijkheden om voor de troepen uit te lopen. Denk bijvoorbeeld aan de verscherpte EPC-normen voor Noord-Nederland.

Uit de rondetafelbijeenkomst met deskundigen bleek dat Drenthe op twee manieren kan bijdragen aan het opvullen van de tekortkomingen van de SDE-regeling: door actief te lobbyen en door zelf activiteiten te ontplooien.

Lobby

Er ligt een taak voor de provincie Drenthe om de belangen van haar bewoners te behartigen. De Drentse duurzame energieprojecten zijn veelal kleinschalig en gericht op biomassa. Deze activiteiten worden in de huidige SDE-regeling benadeeld ten opzichte van grootschalige projecten die elektriciteit produceren. De Drentse lobby naar het Rijk kan zich richten op de volgende punten.

- Voorrang voor duurzaam is nog niet behandeld door de Kamer. Het is onduidelijk hoe de regeling er precies uit gaat zien. De verwachting is dat duurzaam **wel** voorrang krijgt in het congestie management, maar **niet** in de aansluiting. Dit zou met name voor kleine projecten een domper zijn. De provincie Drenthe kan lobbyen om duurzaam ook voorrang in de aansluiting te laten krijgen.
- Ontwortelen stop-go karakter. Bijvoorbeeld door meerdere tenders per jaar en een ruimer budget. De provincie Drenthe kan lobbyen voor een ruimer budget en voor meerdere tenders per jaar.
- Lobby voor een progressieve opslag op de energieprijis. Hoe hoger het energieverbruik van een huishouden, hoe hoger het tarief.
- Lobby voor transparantie van de rijksoverheid. Waarom worden onrendabele topberekeningen van ECN niet overgenomen door EZ? De huidige praktijk en ontransparantie schaadt het vertrouwen van ondernemers. Drenthe kan dit traject beginnen door de kosten van duurzame projecten in kaart te brengen met een accountantsrapport.
- Lobby voor een vergoeding op basis van energie-inhoud in plaats van kWh. Dit is voor biomassa projecten en met name voor groen gas projecten van cruciaal belang.

Zelf activiteiten ontplooien

Er is ruimte voor Drenthe om in aanvulling op de SDE-regeling zelf activiteiten te ontplooien. De Drentse activiteiten kunnen zich het beste richten op het afdekken van risico's van kleine ondernemers en het inzetten van organiserend vermogen.

Een overkoepelende organisatiestructuur kan - met name voor de veelal kleine Drentse initiatieven - behulpzaam zijn door een deel van de onzekerheid van het nationale systeem weg te nemen. Kleine projecten passen bij uitstek in Drenthe. En vele kleine maken één grote!

Ingrediënten van een dergelijke structuur kunnen de volgende zijn.

- Ondernemers tegemoetkomen in de projectvoorbereiding door financieel garant te staan voor de kosten van de aanvraag.
- Drenthe kan kleine projecten faciliteren door aanvragen samen te voegen en collectief SDE aan te vragen
- Projecten die uitgeloot zijn én innovatief zijn, zelf financieel ondersteunen.

- Actief de omstandigheden optimaal maken voor kleinschalige projecten door uit te gaan van positieve zonering en door regie te voeren over bestemmingsplannen.
- Het potentieel van duurzame energieproductie en CO2-reductie van kleinschalige projecten in kaart brengen.
- Projecten zichtbaar maken: 'Be good and show it!'
- Kijk naar Friese ervaringen ten aanzien van dorpsverbeteringsplannen, in combinatie met duurzame energieproductie.
- Stimuleer gemeenten om korting OZB te geven bij duurzame investeringen.
- Win-win: sociaal beleid en verduurzamen.
- Voor biomassa projecten is de variabele biomassaprijs een grote onzekerheid. Breng partijen bij elkaar voor langlopende contracten of zorg dat de eigenaar van de biomassa ook mede-eigenaar van de installatie is.
- Maatschappelijk appel. Creëer groene banen.
- Stimuleer duurzame innovaties door bruggen over de "valley of death" (de kloof tussen innovaties en toepassing) te slaan, bijvoorbeeld door pro-actief pilots van bepaalde technologieën naar Drenthe te halen.